

Tentoonstelling ‘Vondsten uit Fort Vechten’

Het Romeinse fort bij Vechten in de provincie Utrecht is een van de grootste en tegelijk een van de minst bekende forten langs de Romeinse grens (de *limes*) in Nederland. Het fort, dat destijds *Fectio* heette, was in gebruik tussen het begin van onze jaartelling en de vierde eeuw na Chr. Er was voornamelijk ruitelij gestationeerd. Het Rijksmuseum van Oudheden is al bijna 200 jaar betrokken bij archeologisch onderzoek in Vechten en in de afgelopen jaren konden vele vondsten aan de museumcollectie worden toegevoegd. De 100 meest bijzondere stukken zijn nu tijdelijk te zien in de tentoonstelling ‘Vondsten uit Fort Vechten’ op de afdeling Archeologie van Nederland (1 juni 2023 tot en met 31 oktober 2024). De expositie heeft niet alleen aandacht voor de archeologische voorwerpen, maar ook voor degenen die ze in de afgelopen decennia verzameld hebben.

Opgravingen

Het terrein in Vechten staat al sinds de zestiende eeuw bekend als plaats waar Romeinse oudheden kunnen worden gevonden. Pas aan het begin van de negentiende eeuw komt er professionele interesse voor het terrein. In 1829 worden de eerste opgravingen gedaan, door de Utrechtse ‘Commissie tot nasporing en opdelving van Romeinse oudheden’. In 1834 graaft ook Caspar Reuvens, de eerste directeur van het RMO, op in Vechten. In de negentiende eeuw zijn bij Vechten vele restanten van Romeinse bewoning aangetroffen tijdens de bouw van het Waterliniefort door het Nederlandse leger. Die vondsten, waaronder twee bijzondere miniatuuraltaren van kalksteen, een compleet zwaard, een dolk, een beslagstuk van een officier van het Romeinse leger en twee fraaie beslagstukken van rijtuigen zijn destijds aangekocht door het Rijksmuseum van Oudheden. Een belangrijke vondst is een altaar waarop de antieke naam van Vechten wordt vermeld: *Fectio*. Tussen 1892 en 1894 wordt het onderzoek in Vechten voortgezet door het Provinciaal Utrechts Genootschap van Kunsten en Wetenschappen (afgekort PUG). In het begin van de twintigste eeuw heeft het museum zelf bij Fort Vechten opgegraven. Daarbij kwamen onder meer een verzilverd paardenhoofdstel en een vrijwel complete schaal van terra sigillata aardewerk aan het licht, en een houten emmer met ketting om water uit een waterput te halen.

Verzamelaars

In de jaren zeventig van de vorige eeuw werd de A12 bij Vechten verbreed. De ondergrond bleek rijk aan Romeinse vondsten. Particuliere zoekers hebben daaruit een groot aantal Romeinse voorwerpen bij elkaar gebracht. Een aantal van die verzamelingen zijn de afgelopen jaren opgenomen in de collectie van het Rijksmuseum van Oudheden. Bij elkaar gaat het om tienduizenden voorwerpen, variërend van aardewerkscherven tot bijzondere metaalvondsten die aantonen dat Vechten een van de belangrijkste plaatsen langs de Romeinse grens in Nederland moet zijn geweest. Absolute topstukken zijn onder meer drie fraai versierde Romeinse helmen en een gezichtsmasker van brons. Bijzonder zijn ook de grote aantallen versierde schrijfstiften, schoenzolen in alle soorten en maten, scherven van luxe *terra sigillata* aardewerk en vele voorwerpen van hout die in de zuurstofarme grond goed bewaard zijn gebleven: kozijnen voor glazen ruiten, kammen, een etiket om goederen te labelen en een schrijfplankje met een ingekrast adres.

EXTRA

Het boekje bij de tentoonstelling geeft aan de hand van 300 veelal niet eerder beschreven vondsten een bijzondere inkijk in het alledaagse leven van Romeins Vechten (full colour, 96 pagina's, €12,50).

Het Rijksmuseum van Oudheden wordt gesteund door de Vriendenloterij.

Vondsten uit Fort Vechten 1 juni 2023 t/m 31 oktober 2024

Noot voor de redactie: Voor meer informatie en beeldmateriaal kunt u terecht bij het Rijksmuseum van Oudheden, afdeling PR, Marketing en Communicatie, communicatie@rmo.nl, 071-5 163 164.

Rijksmuseum van Oudheden, Rapenburg 28, Leiden, www.rmo.nl, facebook.com/Oudheden